

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XVIII, številka 3, marec 2013, ISSN 1318-797X

Ljubljana

3,4
Voda
je človekova
pravica

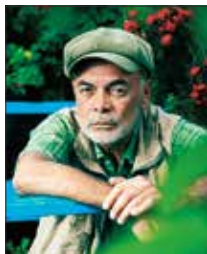
8
Priznanja za
nesebično pomoč
v nesrečah

18
Predstavitel
Mini teatra

9
Razpis za
Župančičeve
nagrade

Ljubljana

Poskus privatizacije vodnih virov

Ljubljana na nepremičninskem sejmu MIPIM	2
Za lepšo Ljubljano	2
Anton Komat: Poskus privatizacije vodnih virov	3
Pogovor z direktorjem JP Vo-Ka Krištofom Mlakarjem	4
Ljubljana med 10 polfinalisti na nagrado evropski teden mobilnosti	6
Priznanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	8
Razpis za Župančičeve nagrade	9
Večja vloga županov evropskih prestolnic	10
Javni razpisi stanovanjskega sklada	10
Nada Breznik: Eduardo Sánchez Rugeles v Ljubljani	11
Ljubljana v ožjem izboru za naslov zelena prestolnica Evrope 2015	11
Teme 25. seje Mestnega sveta	12
Katja Perat: Sveta preproščina	13
Ljubljana v očeh tujih turistov	14
Kristina Dešman: Ljubljanske vile kot srednjeevropska tradicija	15
Emi Vega: »Mala ulica je lepo zaživela«	16
Nagradni natečaj za osnovnošolce	17
Janina Žagar: Predstavitev Mini teatra	18
Mirjana Ribič: Dnevni centri aktivnosti za starejše II	22
Pomoč najemnikom stanovanj	23
Mirjana Ribič: Podjetje Abelium	24
Mirjana Ribič: Galerija Rustika	25
Nada Breznik: Mestna štipendistka Katja Macan	26
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Ruth Franetič	27
Četrtna skupnosti	28
Emi Vega: Dobro je delati dobro	31
Spremljanje stanja urbanega gozda v Mestni občini Ljubljana	32
Ljubljanski vestnik	34
Iz prve roke	38
Okoljske meritve	39
Voda, vsakdanja spremljevalka Emoncev in Ljubljančanov	40

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Vodnjak v parku Zvezda, foto: Dunja Wedam
Spodaj: Otvoritev kulturne četrti Krizevniška,
foto: MADSTER

Fotografija na strani 2:

Levo: Nastop Ljubljane na nepremičninskem
sejmu MIPIM 2013, foto: arhiv MOL
Desno: Akcija Za lepšo Ljubljano, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3

Anton Komat, foto: osebni arhiv

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.000 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Poznamo tri infrastrukture, ki imajo značaj življenjskega omrežja vsake države: železnica kot krvni obtok, elektrika kot živčevje in vodovod kot limfni sistem. Vsi ti sistemi so nastajali desetletja in so jih postopoma gradili z denarjem državljanov, zato so bili ves čas v upravljanju kot javna oz. državna podjetja. Upravljanje z vodovodom je tipično upravljanje z monopolom, saj niti ena vodovodna družba na svetu ne deluje na tržnih načelih in tudi ne more. V vsako hišo ali stanovanje vodi le ena vodovodna cev. Kako naj torej nekdo investira v konkurenčno omrežje? V poštev pride le prevzem vloge upravljavca že obstoječega sistema.

Vsi primeri privatizacije vode nam govore o katastrofalnih posledicah za ljudi. Zato nekatere države že postopajo preventivno v interesu svojih državljanov. Nizozemska je leta 2006 s posebnim zakonom prepovedala privatizacijo vode. V Avstriji se vse bolj krepi nasprotovanje načrtom Evropske komisije o privatizaciji pitne vode. Avstrijski kancler Werner Faymann se je zavzel, da bi Avstrija vodne vire zaščitila s spremembo ustave. »Vodna oskrba v javni lasti je pravica državljanov in to bi morali jasno opredeliti tudi v ustavi,« je odločen avstrijski kancler. Javnost je poskočila tudi v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Poljski, Češki in Angliji. Ne bo šlo tako gladko, ljudje so pravico do vode pripravljani braniti tudi z orožjem. To se je že zgodilo v Boliviji, kjer je leta 2000 izbruhnila oborožena ljudska vstaja proti korporaciji Bechtel, ki je morala zapustiti državo.

Slovenska oblast je že spomladi leta 2012 podala svoje pritrdilno stališče predlogu direktive EU. O predlogu je razpravljala parlamentarna odbor za finance, ne pa pristojni parlamentarni odbor za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje. Od kdaj so financarji odgovorni za nemoteno oskrbo z zdravo pitno vodo? Kaj pa ekonomisti in bankirji vedo o vodi, razen da prinaša velike dobičke? To nedemokratično dejanje je podpisalo Ministrstvo za finance brez kakršnekoli javne razprave. Naši poslanci v parlamentu EU so bili tihi kot grob. Zakaj smo jih izvolili in koga neki zastopajo? Mediji niso bili obveščeni, dokler ni problem preko prijateljev iz sosednje Avstrije pljusnil v domove, nas, slovenskih aktivistov.

Podelitev koncesije pravno formalno res še ni privatizacija, toda posledice za prebivalstvo so popolnoma enake. Monopolni položaj korporacije omogoča njene monopolne cene in prav vsi primeri na svetu nam dokazujejo, da privatnega lastnika zanima zgolj dobiček. Kakšno vlaganje v posodobitev ali vzdrževanje omrežja! Ob kontaminaciji se dodaja obilje klora. Ko pa je vodovodno omrežje tako dotrajano, da je pred razpadom, jo korporacija enostavno pobriše daleč stran, kjer se kriminalka z vodo ponovi. Ljudstvu pa preostane le, da od korporacije nazaj odkupi vodovod, ki so ga poprej gradile generacije prednikov. Seveda je spet potreben velik javni denar, da se vodovod vzpostavi v normalno stanje. Brez pitne vode človek pač ne more preživeti. Sicer pa tudi koncesije niso nedolžne. V ZDA se dogaja, da koncesionar na »svojem vodnem območju« državljanom ne dovoli uporabe lastnih vodnjakov niti zbiranja deževnice s streh. Ali si to lahko predstavljate v Sloveniji?

V nadaljevanju roparskega pohoda bankirjev pričakujemo tudi poskuse privatizacije vseh vodnih virov, torej vodonosnikov, izvirov in rek. Vse pa se začne s koncesijami, kot npr. sečnja gozdov, ki se sedaj dogaja v Sloveniji. Tujci, ki čuvajo svoje gozdove, sekajo pri nas. Tudi bitka za gozd se začneja, saj so slovenski gozdovi največje narodovo bogastvo.

Razprodaja države vedno smrdi po nekrofiliji. Kajti država smo ljudje, ne pa bankirji in skorumpirani politiki, oni pridejo in gredo, ko jim poteče mandat. Danes so, jutri jih ni več. Mi pa ostajamo tukaj, zdaj, jutri in pojutrišnjem. Mi, naši otroci, naši vnuki ter njihovi potomci. Tako gre iz roda v rod, zato moramo biti že danes odgovorni do tistih, ki še rojeni niso. Ne smemo obtičati kot gramofonska plošča, ki preskakuje, zato zakričimo: »Naša voda nikoli ne bo naprodaj!« Ljubljana je to že povedala, od poslancev pa zahtevajmo dvetretjinsko večino v parlamentu, ki naj v ustavo zapiše: »Voda in komunalna ureditev sta človekovi pravici. Voda je javna in skupna dobrina vseh državljanov.« Ne pustimo se peljati žejni čez vodo.

Anton Komat, neodvisni raziskovalec, pisatelj in publicist

ŽUPAN ZORAN JANKOVIĆ JE MED AMBASADORJI EVROPSKE DRŽAVLJANSKE POBUDE RIGHT2WATER, KATERE CILJ JE RAZGLASITEV VODE ZA ČLOVEKOVO PRAVICO

Pobudo Pravica do vode (Right2Water) je podprlo že več kot 50 ambasadov, med njimi tudi župan Zoran Janković, ki je ob tem zapisal: »Ljubljana je mesto, ki se lahko pohvali s čisto pitno vodo, in na to smo zelo ponosni. Na mestne ulice smo celo postavili javne pitnike ter tako našim meščanom in obiskovalcem v toplejših mesecih omogočili, da se brezplačno odžejajo. Ker se zavedamo, da je kakovostna voda javno dobro in človekova pravica, ne sme preiti v upravljanje zasebnikom. Zato bomo v Ljubljani zagotovili, da voda ostane dostopna vsem.«

Cilj evropske državljanske pobude Pravica do vode (Right2Water) je razglasitev vode za človekovo pravico, kar pomeni, da morajo biti voda in sanitarije na voljo, dostopne in cenovno ugodne za vse ljudi v Evropi. Pobuda Pravica do vode vidi vodo kot javno dobro, zato poziva:

- Institucije EU in države članice morajo zagotoviti, da imajo vsi prebivalci Evropske unije pravico do vode in sanitarij.
- Oskrba z vodo in upravljanje z vodnimi viri ne smejo biti predmet »pravil notranjega trga« in morajo biti izključene iz liberalizacije.
- EU naj poveča svoja prizadevanja za doseganje splošnega dostopa do vode in sanitarij.

Evropska državljanska pobuda je sicer orodje, s katerim lahko milijon državljanov EU Evropsko komisijo pozove, naj pripravi zakonodajni predlog. S tem orodjem lahko neposredno vplivajo na pripravo politik EU. Pobuda Pravica do vode je že podpisalo več kot milijon podpisnikov, kar pomeni, da to lahko postane prva evropska državljanska pobuda, ki je uspela zbrati potrebno podporo. Vsako evropsko državljansko pobudo, ki zbere najmanj milijon podpisov (vključno z najmanjšim številom v vsaj sedmih državah članicah), mora namreč Evropska komisija v treh mesecih preučiti in se odločiti za nadaljnje ravnanje. Komisija se mora sestati z organizatorji, ki pojasnijo razloge za svojo pobudo, ti pa imajo tudi možnost svojo pobudo predstaviti na javni predstavitvi v Evropskem parlamentu.

Zakaj koncesionarji niso gospodarji komunalne

Pogovor z direktorjem JP Vodovod-Kanalizacija

Foto: Barbara Jakše Jeršič

Krištof Mlakar

Predlog evropske direktive o podeljevanju koncesij je dvignil veliko prahu in zanimanja javnosti. Predlog ne govori izključno o upravljanju ali gradnji vodovodnih sistemov, kanalizacije in čistilnih naprav, ampak obravnava tudi druge dejavnosti, kot so transportno in energetska področja, itd. Zakaj torej toliko besed o privatizaciji vodnih virov? Kakšna je prihodnost vodovodnega in kanalizacijskega sistema v Ljubljani? O tem in še o marsičem smo spregovorili z direktorjem družbe JP Vodovod-Kanalizacija Krištofom Mlakarjem.

Gospod Mlakar, v zadnjem obdobju veliko govorimo o privatizaciji vode. Smo si zastavili pravo vprašanje?

Vprašanje privatizacije vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, ne izključno vodnih virov, je tema, ki se je razvnela z razpravo o predlogu direktive o podeljevanju koncesij, ki je v postopku pri Evropski komisiji. O njej je tekla javna razprava že spomladi 2011, šele letos pa je z državljansko pobudo *Pravica do vode* razprava dosegla večje razsežnosti in tudi Slovenijo. Podeljevanje koncesij za upravljanje in gradnjo komunalne infrastrukture sicer ni novost, ki bi jo uvajal predlog direktive. Čudi me, da se niti strokovna niti splošna javnost v Sloveniji doslej s to temo ni poglobljeno ukvarjala. Zdaj je pozornost dovolj zbuena, da lahko o tej temi govorimo objektivno. Žal pa ugotavljamo, da se je v informiranje o tej zadevi prikradlo več nedoslednosti. Spoznavamo, da kljub nemalo prispevkom v medijih javnost še vedno ne ve, o čem govorimo.

V Sloveniji podeljevanje koncesij na področju upravljanja in gradnje vodovodnega in kanalizacijskih

sistemov ni novost. Zakaj torej nasprotovanje tej direktivi in kaj novega prinaša?

Predlog direktive uveljavlja pravilo, da se razpis za oddajo te storitve objavi tudi na evropskem nivoju. Za koncesije se bodo v tem primeru v večjem obsegu potegovala tudi podjetja iz drugih članic Evropske unije, kar pa se sicer lahko že danes. V primeru evropskega javnega razpisa koncesije za oskrbo z vodo obstaja večja verjetnost, da bi posel z dampniškimi cenami dobile velike multinacionalke oziroma njihova lokalna družbe, ki delujejo s ciljem, da povečujejo dobiček. Posledica pa bi lahko bila prenzika vlaganja v komunalno infrastrukturo in neustrezna skrb za pitno vodo.

Zakaj koncesionarji niso dovolj dobri gospodarji komunalne infrastrukture?

Ne dvomim, da so koncesionarji in gospodarska podjetja dobri gospodarji komunalne infrastrukture, tako kot so lahko dobri gospodarji javna podjetja, režijski obrati in zasebniki. Tuje multinacionalke lahko v slovenski prostor prinesejo dobre strokovne izkušnje iz drugih okolij. A

poudariti je treba, da je gospodarjenje z obema komunalnima sistemoma gospodarjenje na dolgi rok. Pogled upravljavca mora segati 50, pa tudi 100 let v prihodnost, čemur pa vsi koncesionarji ne bodo sledili kot svojemu cilju. Čas podeljevanja koncesij, dolgo desetletje, dve ali tri, še ne predstavlja življenjske dobe komunalnega sistema. Obstaja možnost, da komunalni sistem, ki je v dobrem stanju, brez velikih vlaganj koncesionarsko obdobje preživi brez večjih navzven zaznavnih nepravilnosti. Tudi izredna pazljivost pri sestavljanju koncesionarske pogodbe pa ne bo zavezala koncesionarja k reševanju vseh problemov, ki se ob upravljanju zgodijo. Vlaganja koncesionarja lahko pričakujemo v prvem obdobju koncesionarske dobe, glavnina trajanja pogodbenega odnosa pa bo usmerjena v ustvarjanje dobička. To pa vodi v slabo

dovolj dobri infrastrukture

Krištofom Mlakarjem

stanje infrastrukture ob zaključku koncesionarske dobe. Da odgovorim na vaše vprašanje: koncesionar je dober gospodar kapitala, pri upravljanju komunalne infrastrukture pa potrebujemo dobrega gospodarja te infrastrukture.

Se poklicno in osebno pridružujete državljski pobudi Prava do vode (Right2Water)?

Seveda se pridružujem državljski pobudi in sem jo tudi podpisal. Cilj Evropske unije je ustvariti enoten trg pretoka blaga in storitev. A javna oskrba s pitno vodo ne spada na enotno evropsko tržišče. Voda je ključna življenjska dobrina in omejen naravni vir. Voda ni nadstandard, ampak javna dobrina, ki jo je treba zaščititi in ne odpreti konkurenci na tržišču. Pravica do vode mora biti v središču vodne politike države, ne pa da se postavlja v središče njeno trženje. Strinjam se, da se v najvišje državne akte vgradi pravico do vode, ne pa, da se prepusti sedanje javne storitve tržnim zakonitostim.

A da ne bo napačno razumljeno: voda ni zastoj in voda mora imeti svojo ceno. Ljudem, ki jim voda predstavlja previsok življenjski strošek, je treba pomagati prebroditi težave z opravi, ki so v rokah socialne države. Na vsak način pa je treba preprečiti oplajanje kapitala na tej dobrini.

Čigava je danes voda?

Voda je danes javno dobro, o tem ni dvoma. Lokalne skupnosti so izključne nosilke vodne pravice, ko govorimo o javni oskrbi s pitno vodo. Tudi v prihodnje pričakujem, da bo podelitev vodne pravice za oskrbo s pitno vodo urejena tako, da je izključni upravičenec lokalna skupnost.

Kakšno vodo bomo pili v prihodnje?

Za upravljanje komunalne infrastrukture potrebujemo sposobne ljudi, materialne in finančne vire. Priznati bo potrebno, da v Sloveniji in tudi v Ljubljani nimamo najnovejše infrastrukture, za njeno vzdrževanje ali zamenjavo pa nujno potrebujemo finančna sredstva. A to nikakor ne sme biti razlog za privatizacijo mimo stroke in splošne javnosti. V prihodnje bomo pili enako dobro vodo kot danes, če bomo sprejemali pravilne odločitve. Ne morem obljubiti, da bomo pili cenejšo vodo, ker ima tudi voda svojo ceno. Če je ne bomo plačali danes, jo bo treba plačati čez čas, in to z obrestmi. Ostajam pa optimist, da bomo sedanjí neugoden čas prebrodili s kar najmanj daljnosežnimi posledicami za vodo.

MEDNARODNO LETO SODELOVANJA ZA VODO

Ob 22. marcu, svetovnem dnevu vode, je Javno podjetje Vodovod–Kanalizacija predstavilo novosti, s katerimi se je simbolično pridružilo aktivnostim, ki so na ta dan potekale po Sloveniji in v svetu.

Generalna skupščina Združenih narodov, ki svetovni dan vode obeležuje od leta 1992, je letošnje leto razglasila za **mednarodno leto sodelovanja za vodo**. V podjetju ob tem poudarjajo, da imajo upravljavci vodne komunalne infrastrukture že tradicionalno povezovalno vlogo: njihovo mesto je v preseku med uporabniki vode, splošno in strokovno javnostjo ter pristojnimi institucijami na lokalni in državni ravni. »Voda je naša skupna odgovornost,« je tako klic k sodelovanju, ki pa jih ne razbremenjuje njihove lastne odgovornosti.

V poklon vodi kot pomembnemu elementu urbanega okolja tako danes kot v preteklosti JP Vodovod–Kanalizacija predstavlja novo spletno aplikacijo z naslovom **Rimska Emona**, ki bo 22. marca 2013 objavljena na spletni strani www.primavoda.si (rimskaemona). Aplikacija prikazuje zavirljive gradbene dosežke in ozaveščenost Emoncev o pomenu higiene za zdravje prebivalcev. Emonci, ki so živeli v rimski naselbini Emona na območju Ljubljane, so imeli že v času rimskega cesarstva urejen vodovod in kanalizacijo, ostanki obeh sistemov pa so vidni še danes.

Ob tej priložnosti so bile prvič izdane tudi **E-novice JP Vodovod–Kanalizacija**, s katerimi bodo prijavljene uporabnike periodično obveščali o aktualnih temah, povezanih z delovanjem podjetja, oskrbo s pitno vodo in kanalizacijo ter ozaveščali o pomenu ohranjanja vodnih virov. Na E-novice se lahko prijavite na spletni strani www.vo-ka.si (povezava do obrazca za prijavo je na levem spodnjem robu strani).

JP Vodovod–Kanalizacija je ob svetovnem dnevu voda izdalo še zloženko **Z vami na vsakem koraku. Spoznajte nas**, s katero dopolnjujejo niz izobraževalnih zloženok. Z vsebino zloženke želijo opozoriti, da se z JP Vodovod–Kanalizacija srečujete skoraj na vsakem koraku. Del urbanega okolja sestavljajo znaki, simboli, objekti in oprema, ki je povezana s komunalnima sistemoma in o katerih se običajno ne sprašujemo, kakšen je njihov namen, vendar je prav, da jih spoznamo, saj so del našega vsakdana. Zloženko si lahko ogledate na www.vo-ka.si, v tiskani obliki pa jo lahko prevzamete na sedežu družbe (Vodovodna cesta 90), na skupni blagajni (Mačkova ulica 1) ali jo naročite na e-naslovu voka@vo-ka.si.

Ozaveščanje najmlajših

Pomembna stalna naloga JP Vodovod–Kanalizacija je tudi seznanjanje najmlajših s sistemom pitne vode in kanalizacije ter ozaveščanje o pomenu varovanja in ohranjanja vodnih virov. Zaradi lažje komunikacije z mladimi je že pred časom zaživela maskota, imenovana **Cevko**, ki je postala zelo priljubljena. Redno pa dopolnjujejo in nadgrajujejo tudi vsebine na spletnih straneh www.cevko.si in www.primavoda.si. Samo v mesecu marcu je Cevko obiskal kar 13 skupin v ljubljanskih osnovnih šolah in vrtcih, kjer je otrokom predstavil omenjeno tematiko na njim privlačen in simpatičen način.

Foto: Dunja Wedam